

Рецензия
относно процедура за присъждане на образователната и научна
степен „доктор по психология”

на дисертационен труд на тема: „Самоуважение, тревожност и модели на междуличностни отношения сред ученици в горна училищна възраст от Р. Гърция”

Научна област: 3. „Социални, стопански и правни науки“

Професионално направление: 3.2. „Психология“ („Педагогическа и възрастова психология“)

Докторант: Константинос Апостолос Тафилис, Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград

Научен ръководител: доц. д-р Стоил Мавродиев

Рецензент: доц. д-р Добрин Кирилов Добрев, съгласно Заповед на Ректора на Югозападния университет „Неофит Рилски“ – Благоевград № 1939/21.09.2021г.

I. Данни за процедурата, автореферата и публикациите на докторанта

Константинос Апостолос Тафилис е завършил редовна докторантура в Катедра Психология при Философски факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“ – Благоевград. Процедурата по външна защита на докторанта е открита със Заповед на Ректора на Югозападния университет „Неофит Рилски“ – Благоевград № 1939/21.09.2021г. За целта Константинос Тафилис е представил дисертационен труд на английски език и автореферат на български и английски език. Процедурата за официална защита на дисертацията е съобразена с всички условия и изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република

България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагането на ЗРАСРБ, както и Вътрешните правила за развитие на академичния състав на Югозападния университет „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Представеният от докторанта автореферат коректно отразява основното съдържание на дисертационния труд. Авторефератът е подходящо разработен и може да бъде публикуван за официална защита.

За периода на докторантурата Константинос Тафилис е направил три публикации. Публикациите са свързани с темата на дисертационния труд.

II. Актуалност на изследваната проблематиката

Периодът на юношеството винаги е бил драматичен етап от развитието на човешката личност със съпровождащите го сътресения при формирането на ценностни ориентации и предпочитания, на Аз-образа и самооценката, на личностната и груповата идентичност. Характерните за периода кризисни преживявания, свързани със резки промени на настроенията и предпочитанията, тревожност и различни форми на агресивно и маладаптивно поведение, са допълнително усложнени от особеностите на общуването в условията на глобалното общество – голяма част от неформалното общуване между подрастващите се осъществява в условията на електронна среда и социалните мрежи. Световната пандемия от Ковид – 19 допълнително затруднява комуникацията и адаптацията на младите хора, пренасяйки почти изцяло личните, социалните и професионалните контакти във виртуална среда. Константинос Тафилис успява „да улови пулса на времето“, осъществявайки изследване на взаимовръзката между феномените на самооценката, тревожността и моделите на междуличностните отношения при юношите в Република Гърция в условията на интензивно общуване във социалните мрежи в

интернет. В този ред на мисли, може да се направи заключението, че дисертационния труд изследва изключително актуална и социално значима проблематика.

III. Структура на дисертацията и понятиен апарат

Дисертационния труд представлява оригинално теоретико-приложно психологическо изследване, което се разпростира на 146 страници, включващи увод, три глави, обсъждане на получените резултати, заключение, описание на приносите, използвана литература и множество приложения. Дисертацията е реализирана изцяло на английски език. Теоретичният анализ е локализиран в първата глава на разработката. Втората и третата глави съдържат описание на планирането и провеждането на собствено емпирично изследване, осъществено от докторанта. В библиографията са посочени 96 литературни източника на английски език, които са релевантни на изследователския проблем и са коректно цитирани в текста.

В първа глава авторът успешно разкрива съдържанието на водещите понятия като „тревожност“, „самооценка“, „модели на междуличностни взаимоотношения“, както и на сродните им и допълнителни понятия. За водещ обяснителен модел е избран теоретичният подход на позитивната психология, дефинирана в контекста на разработките на автори като Шелдън, Кинг (Sheldon and King, 2001) и Селигмън (Seligman, 1998). Главата съдържа и детайлно описание на особеностите на обекта на изследване. Специално място е отделено за анализа на особеностите на междуличностното общуване на юношите, осъществявано в условията на социалните мрежи в интернет. Теоретичният анализ на изследователския проблем е коректно и прецизно осъществен, като добро впечатление прави

позоваването на съвременни автори и концепции. Текстът в глава първа демонстрира задълбоченост и ерудиция, както и отлично познаване на изследователския проблем от страна на докторанта.

IV.Методика на изследване и достоверност на получените резултати

В глава втора докторантът представя дизайна на собствено емпирично изследване на разглежданите феномени. Като изследователска цел авторът си поставя анализирането на : „... концепцията за междуличностните отношения и връзката им с представата за самооценка, за увереност в себе си и за тревожност сред юношите, живеещи в района на Гърция.“ (с.61). В съответствие с тази цел са коректно формулирани 4 емпирично проверими хипотези (с.62). Методологически изследването е адекватно планирано и проведено.

Като изследователски методи са използвани Скалата за равнище на самооценката на Розенберг, Самооценъчната скала за тревожността на Спилбъргър, Въпросник за асертивност на Фигерейдо и Въпросник, оценяващ навиците и поведението на учениците във социалната мрежа Фейсбук. Методите са подходящо подбрани и съответстват на особеностите на обекта на изследване.

Глава трета представя анализа на резултатите от изследването. Анализът е прецизно осъществен и подходящо онагледен с множество таблици и графики. Добро впечатление прави грамотното боравене на докторанта със статистическите методи за анализ. Направените изводи и обобщения са релевантни на получените резултати и притежават висока научна и практическа стойност.

V. Научни приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Като най-значими научни приноси на дисертационния труд можем да посочим:

1. Осъществен е задълбочен теоретичен анализ на съдържанието на понятията „тревожност“, „самооценка“, „модели на междуличностни взаимоотношения в юношеска възраст“, както и на сродните им и допълнителни понятия в контекста на подхода на позитивната психология.
2. Реализиран е обстоен теоретичен анализ на особеностите на личностното развитие, функциониране и междуличностното взаимодействие в юношеска възраст.
3. Текстът на дисертацията демонстрира задълбочено познаване както на изследователския проблем, така и на публикациите на съвременни автори, свързани с него.
4. Коректно е планирано и осъществено оригинално и актуално емпирично изследване, разкриващо корелациите между нивото на самооценка, тревожността и употребата на социални мрежи в интернет при юношите в Република Гърция.
5. Разработен е авторски инструментариум, изследващ навиците и поведението на гръцките гимназисти във социалната мрежа Фейсбук
6. Емпирично са потвърдени авторови хипотези, допускащи съществуването на корелациите между нивото на самооценка, тревожността и употребата на социални мрежи в интернет при юношите в Република Гърция.
7. В резултат на изследването са синтезирани множество изводи и препоръки, притежаващи висока теоретична и практико-приложна стойност при работа в училищна среда.

VI.Критични бележки, въпроси и препоръки

Дисертационният труд би спечелил от едно по-прецизно формулиране на авторите научни приноси.

Научен и практико – приложен интерес би представлявало повторното провеждане на изследването след приключването на световната пандемия от Ковид 19 – за да се разкрият параметрите на влиянието, оказано от ограничителните мерки за социална дистанция и изолация върху изследваните феномени. В това отношение може да се помисли и за изследване на използването от страна на юношите и на други социални мрежи освен Фейсбук, доколкото последната мрежа се използва вече основно от по-възрастни потребители.

VII.Заключение

В заключение ще отбележа, че Константинос Тафилис успява да постигне изследователската си цел и задачи, както и да верифицира по-голямата част от изследователските си хипотези. Авторът успешно демонстрира както умения за осъществяване на прецизен теоретичен анализ, така и отлично познаване на изследователски инструментариум при осъществяването на оригинално емпирично психологическо изследване.

Посочените до тук в рецензията достойнства на докторанта и дисертационния труд ми дават основание да гласувам положително за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Константинос Апостолос Тафилис по Научна област 3. „Социални, стопански и правни науки“, Професионално направление 3.2 „Психология“ („Педагогическа и възрастова психология“), както и да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури също да гласуват положително.

Велико Търново

Рецензент:

08.октомври.2021г.

доц. д-р Добрин Добрев